

Posiedzenie Komitetu Technicznego ISO/TC98 w Stellenbosch (Republika Południowej Afryki)

Prof. dr hab. inż. Andrzej M. Brandt

Komitet Techniczny ISO/TC98 „Podstawy projektowania konstrukcji” prowadzony jest w Polsce od jego powstania w 1961 roku¹. Kolejne doroczne zebrania Komitetu, Podkomitetów i grup Roboczych odbyły się na Uniwersytecie Stellenbosch w Południowej Afryce w dniach od 21 do 25 listopada 2011 r. Zaproszenie do Stellenbosch przekazał prof. Johan Retief, od szeregu lat przewodniczący delegacji tego kraju w pracach TC98, podczas ubiegłorocznego posiedzenia TC98 w Delft. Stroną zapraszającą było South African Bureau of Standards (SABS) i Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska Uniwersytetu. Zaproszenie spotkało się z akceptacją pozostałych członków TC98.

Uniwersytet Stellenbosch znajduje się w niewielkiej miejscowości o tej samej nazwie, położonej na południu kraju, w odległości 50 km od Cape Town, największego i najstarszego miasta Południowej Afryki (rys. 1). Miasto Stellenbosch zostało założone przez Holendrów w 1679 roku i zachowało wiele budynków z XVII i XVIII wieku, które są odnowione i otoczone zielenią. W zebraniach uczestniczyli przedstawiciele komitetów normalizacyjnych następujących krajów: Dania, Hiszpania, Holandia, Japonia, Kanada, Norwegia, Nowa Zelandia, Polska, Republika Czeska, Stany Zjednoczone A.P., Szwecja i Południowa Afryka jako gospodarze. Ze strony polskiej w posiedze-

niach uczestniczyli prof. Tadeusz Chmielewski z Politechniki Opolskiej oraz mgr inż. Joanna Warszawska prowadząca sekretariat i piszący te słowa, jako przewodniczący Komitetu TC98 i Podkomitetu SC2 (rys. 2).

Podobnie jak w latach poprzednich, podczas tego tygodnia zamierzano odbyć zarówno plenarne posiedzenia Komitetu i Podkomitetów, jak i Grup Roboczych. Posiedzenie Podkomitetu SC1 nie doszło jednak do skutku, ponieważ członkowie sekretariatu tego Podkomitetu z Holandii nie mogli uczestniczyć w zebraniach ze względu na trudności finansowe, występujące już od kilku lat w sekretariacie tego Podkomitetu. Jest przy tym regułą, podczas takich łączonych zebrań, że spotykają się te Grupy Robocze, których postęp prac wymaga w tym okresie bezpośredniego kontaktu i dyskusji. Zwykle bowiem Grupy Robocze spotykają się kilkakrotnie w ciągu roku, często przy okazji konferencji specjalistycznych organizacji międzynarodowych. Z tego powodu niektóre z czynnych Grup Roboczych nie miały swoich posiedzeń w Stellenbosch.

Podczas pierwszych dwóch dni, w poniedziałek i wtorek (21 i 22 listopada), odbyły się posiedzenia Grupy Roboczej SC2/WG1, których tematem była rewizja podstawowej normy ISO 2394, której ostatnie wydanie z 1998 roku uznano za wymagające rewizji i wpro-

Rys. 1. Republika Południowej Afryki; strzałka wskazuje miasto Stellenbosch

wadzenia zmian, odpowiadających postępowi wiedzy w dziedzinie zapewnienia niezawodności konstrukcji. Grupę Roboczą prowadzi prof. Michael H. Faber z Uniwersytetu w Lyngby (Dania). Posiedzenia odbywały się od 9.00 do 17.00, z przerwą na posiłek. Grupa Robocza spotkała się już dwukrotnie w ciągu roku, prowadząc równocześnie ożywioną wymianę tekstów i uwag przez internet. Podczas posiedzeń kolejni członkowie Grupy przedstawiali powierzone im fragmenty tekstu i załączników i dyskutowali je. W dyskusji uczestniczyli także obecni delegaci, którzy nie są formalnie członkami grupy Roboczej.

Przedstawione części projektu normy wzbudziły poważne dyskusje i liczne uwagi. Formalne komenta-

rze ze strony sekretariatu TC98 dotyczyły stylu tekstu, który w obecnej postaci odpowiada w wielu punktach bardziej podręcznikowi, niż normie. Uwagi merytoryczne obejmowały także zgodność projektu z przyjętymi uprzednio kierunkami zmian. Niewątpliwie przedstawiony tekst i załączniki będą musiały być poddane poważnej dyskusji na poziomie SC2. Projekt przygotowany przez Grupę Roboczą powinien być zakończony do końca kwietnia 2012 r. i przedstawiony do pisemnej ankiety w Podkomitecie SC2, co będzie poprzedzone spotkaniem Grupy Roboczej na początku kwietnia 2012 r. w Delft.

Trzeci dzień spotkań w Stellenbosch (środa, 23 listopada), na życzenie gospodarzy, był poświęcony na Seminarium (Workshop), zorganizowany przez SABS wspólnie z Stellenbosch University Institute for Structural Engineering (SU-ISE). Uczestniczyło w nim około 60 osób, głównie pracownicy naukowcy Wydziału Budownictwa, a także grupa studentów.

Seminarium było podzielone na pięć sesji. W pierwszych dwóch z nich, referaty przedstawili ze strony ISO/TC98: prof. A. M. Brandt, prof. M. H. Faber (Dania), prof. T. Takada (Japonia), prof. M. Holic-

ký (Rep. Czeska), prof. A. Vrouwenvelder (Holandia), prof. J. Kanda (Japonia) oraz R. Bachman i J. Harris z USA, zapoznając szczegółowo zebranych z głównymi pracami normalizacyjnymi prowadzonymi w ISO/TC98. Podczas kolejnych dwóch sesji członkowie Wydziału Budownictwa omówili w szeregu referatów stan normalizacji w dziedzinie budownictwa w Południowej Afryce oraz wybrane tematy badawcze, rozwijane na Wydziale. Końcowa piąta sesja objęła dyskusję panelową, w której pod przewodnictwem Petera Day wzięli udział: prof. A. M. Brandt, prof. Elsabe Kearsley, dr Geoff Krigge, Edwin Kruger oraz Dziekan Wydziału prof. Gideon van Zijl. Referenci otrzymali drobne upominki, a zbiór wszystkich przedstawianych ilustracji wykładów, wydrukowanych w postaci oddzielnego tomu, były rozdane uczestnikom. Ułatwiło to liczne pytania i dyskusje po każdym referacie i podczas sesji panelowej, co wskazało na zainteresowanie obecnych przedstawionymi referatami, a w szczególności rozwojem norm międzynarodowych i ich wpływem na normy w poszczególnych krajach. Seminarium było znakomicie zorganizowane od strony technicznej, a w czasie przerw liczne dys-

kusje pozwoliły rozwinąć szczegóły przedstawionych referatów.

W następnym dniu (czwartek, 24 listopada) odbyło się zebranie Grupy Roboczej SC3/WG11 – Oddziaływanie podczas zjawisk sejsmicznych, pochodzące od elementów niekonstrukcyjnych w budynkach, a także plenarne posiedzenia Podkomitetów SC 2 i SC 3, przed południem i po południu.

Posiedzenie Podkomitetu SC2 pod przewodnictwem prof. A. M. Brandta rozpoczęło sprawozdanie sekretariatu, prowadzonego przez Polskę, a obejmujące stan wszystkich działań w ostatnim roku. Następnie, prof. M. H. Faber przedstawił częściowe wyniki pracy Grupy Roboczej WG1, przygotowującej rewizję Normy ISO 2394. Podobnie jak podczas posiedzenia tej Grupy, uwagi obecnych dotyczyły niezbędnych zmian w sformułowaniu szeregu punktów, a także różnic między przedstawionym projektem, a początkowymi zamierzeniami, do których realizacji powołano Grupę Roboczą. Po szczegółowej dyskusji przyjęto dalszy program działania obejmujący dokończenie wszystkich rozdziałów i załączników projektu normy. Zakończony pełny tekst wraz z kilkoma załącznikami (Working Draft) będzie poddany szczegółowej dyskusji w ra-

Rys. 2. Grupa uczestników posiedzeń ISO/TC98 w Stellenbosch

mach SC2, a członkowie przedstawia swoje uwagi w obowiązującej formie odpowiedniej tabeli, w której następnie znajdują się odpowiedzi i komentarze ze strony Grupy Roboczej.

Wobec zakończenia prowadzonych obecnie prac w Podkomitecie SC2 postanowiono że sekretariat prowadzony przez Polskę zwróci się do wszystkich krajów członkowskich z propozycją nadsyłania sugestii nowych tematów, w których potrzebne są nowe Normy ISO.

Tego samego dnia po południu, odbyło się plenarne posiedzenie Podkomitetu SC3, którego sekretariat prowadzony jest przez Japonię; posiedzenie prowadził prof. Jun Kanda z Uniwersytetu w Tokio. Po sprawozdaniu z działalności w okresie od posiedzenia w Delft w ubiegłym roku, raport z działalności złożył prof. T. Thiis (Norwegia), przewodniczący WG1, która zajmuje się rewizją Normy ISO 4355:1998 – Obciążenie śniegiem na dachach. Zebranie tej Grupy odbyło się w Amsterdamie w lipcu 2011 roku. Mimo intensywnej pracy, przewiduje się opóźnienie w stosunku do wymaganych terminów, a kolejne spotkanie Grupy planowane jest w lutym 2012 w Guelph (Kanada).

Kolejne sprawozdanie z pracy WG11 złożył Robert Bachman (USA). Grupa ta uzyskała od Centralnego Sekretariatu ISO przedłużenie terminu zakończenia prac o jeden rok ze względu na trudności powstałe po katastrofie w elektrowni atomowej Fukushima w Japonii, m.in. anulowane spotkanie w Tsukuba, planowane na kwiecień 2011 r., zorganizowane zostało dopiero w październiku, w Tokio.

Przedyskutowano także sprawę przygotowywanego Raportu Technicznego „Przykłady projektowania obiektów w obszarach sejsmicznych na podstawie ISO 23469”, który będzie zakończony w przyszłym roku. Raport ten oznaczony

jako WD12930 przygotowuje Grupa Robocza WG10 pod przewodnictwem prof. S. Mori (Japonia).

Plenarne posiedzenie Komitetu Technicznego ISO/TC 98 odbyło się 25 listopada pod przewodnictwem prof. A. M. Brandta. Przedstawione sprawozdania z pracy Komitetu i wszystkich trzech Podkomitetów zostały przyjęte, przy czym krótkie sprawozdanie z Podkomitetu SC1 przedstawił prof. A. M. Brandt na podstawie nadesłanego tekstu, wobec nieobecności przedstawicieli sekretariatu. Sprawy bieżące obejmowały przegląd programu prac, informację o normalizacji europejskiej (CEN/TC 250), przedstawioną przez prof. M. Holický'ego oraz informacje bieżące z Centralnego Sekretariatu ISO w Genewie.

Na zakończenie posiedzenia TC98, zebrani przyjęli z zadowoleniem zaproszenie ze strony Polskiego Komitetu Normalizacyjnego do odbycia posiedzeń w Warszawie w dniach od 5 do 8 listopada 2012 r. Posiedzenie TC98, podobnie jak obu Podkomitetów i Grup Roboczych, zakończyło się przyjęciem szeregu rezolucji, które w sposób formalny zawierają uzyskane wyniki. Warto przy tym stwierdzić, że wszystkie zebrania przyniosły pozytywne rezultaty, a działalność całego Komitetu TC98 rozwija się systematycznie.

28 listopada odbyło się spotkanie naukowe lokalnego oddziału organizacji inżynierskiej, na którym prof. A. M. Brandt przedstawił wykład na temat diagnostyki betonu.

W dniu 29 listopada odbyło się dodatkowe spotkanie prof. A. M. Brandta z profesorami M. Holický'm i J. Retiefem na temat powstałych problemów w pracach SC2/WG1. Trudności polegają na faktycznym zastąpieniu przez Przewodniczącego Grupy Roboczej prof. M. H. Fabera przewidzianego pierwotnie uaktualnienia Normy ISO 2394 przez daleko idącą zmianę podstaw tej normy i znaczne rozbudowanie części teoretycznej. Zachodzi obawa,

że nowa Norma okaże się zbyt odległa od obecnych zasad i metod projektowania konstrukcji i może zostać w praktyce pominięta przez kraje członkowskie, mimo formalnego przyjęcia. Podczas szczegółowej dyskusji rozważano nawet możliwość przekształcenia Normy ISO w Raport Techniczny. Na zakończenie postanowiono jednak nie kwestionować statusu Normy ISO, ale bardzo starannie przeanalizować projekt przedstawiony przez Grupę Roboczą w kwietniu 2012 roku, w celu usunięcia sformułowań i wymagań zbyt odbiegających od obecnie stosowanych zasad, a także poprawienia stylu formułowania zaleceń w sposób odpowiadający normalizacji.

Organizatorzy przygotowali delegatom znakomite warunki pracy w zabytkowym budynku z 1683 roku w obrębie Uniwersytetu. W listopadzie klimat w tej części Afryki jest łagodny, a choć jest to koniec wiosny, to temperatura odpowiadała letnim miesiącom w Polsce. Po zebraniach zorganizowano kilka wycieczek w okolicy Stellenbosch, na wzgórze ponad Cape Town i na Przylądek Dobrej Nadziei na południowym krańcu kontynentu afrykańskiego, połączonych ze spotkaniami towarzyskimi. Uczestnicy podziwiali piękne krajobrazy i bujną roślinność. Organizatorzy, oprócz znakomitego doboru programu wycieczek, zapewnili transport uczestników, którzy pokrywali pozostałe koszty.

PRZYPISY

¹ Krótki opis historii i zadań ISO/TC98 jest opublikowany w Przeglądzie Budowlanym, 1, styczeń 2011, s. 5 i 6